

Gert-Jan van den Bemd

Branco & Julia

Roman

Elke mens is van nature uit een collectioneur. Het zit in onze genen van toen we nog apen waren. We hebben het verzamelen nodig gelijk we eten en drinken nodig hebben.

– ERIK VLAMINCK, *Een berg mens onder witte lakens*, 2019

What does photography concern me, this luck of hundredths of seconds.

– MARIA LASSNIG (1919-2014)

‘O amor é que é essencial. O sexo é só um acidente.’

‘Wat zeg je dat mooi’, zegt Julia. ‘En het is nog waar ook.’

‘Het is niet van mij, het is van...’

Ze legt haar hand op mijn lippen. ‘Ik weet van wie het is.’ Ze glimlacht. ‘Je hoeft ook weer niet zó eerlijk te zijn.’

#

Ik doe mijn best om mijn aandacht erbij te houden, bij het verkeer, dat over het algemeen sneller wil dan ik, bij de lijnen op het asfalt, de borden, die me attenderen op afslagen, wegwerkzaamheden, gladheid bij regen, opspattend grind en radarcontroles, maar steeds dwalen mijn gedachten af. Er gaan minuten voorbij zonder dat ik me ervan bewust ben dat ik in een auto zit, laat staan achter het stuur, en als ik op de teller kijk staat er ineens acht of tien kilometer meer op. Ik probeer mezelf gerust te stellen met de aanname dat mijn onderbewustzijn continu waakzaam is en me tijdig zal alarmeren als er gevaar dreigt, maar dat lukt niet helemaal.

Ik ben afgepeigerd, door gisteravond, met meer glazen wijn dan ik gewend ben, door de nacht waarin ik nauwelijks een oog dichtdeed, door de afgelopen dagen, die zo anders waren dan ik gewend ben. Veranderingen putten een mens uit. Dat is niet mijn mening, het is een feit. Mensen zeggen dat het werk hun stress oplevert, maar kijk hoeveel stress zij ervaren als ze dat werk uit hun handen laten vallen en op vakantie gaan. Dat zij rust denken te vinden in een ander land, een andere omgeving, een ander klimaat, is een misvatting. Juist door weg te gaan, door de sleur te doorbreken, ontstaan spanningen. Niet de routine, maar het doorbreken ervan veroorzaakt onrust.

Terwijl we over de Franse péage rijden, vraag ik me af waarom ik het zover heb laten komen. Als er iemand goed is in het bewaken van de routine, ben ik het. Al dertig jaar ziet mijn leven er min of meer hetzelfde uit en ik voel me daar goed bij. De over-

gang van mijn dagelijkse beslommeringen naar de hectiek van de afgelopen dagen kwam in mijn beleving zo abrupt dat ik geneigd ben te denken dat die verandering mij is overkomen, maar dat is natuurlijk onzin. Elke verandering heeft een oorzaak, elke verandering kun je – al dan niet achteraf – zien aankomen, ook als die uit het niets lijkt te komen, zoals je een donderslag bij heldere hemel – de geijkte metafoor voor het onverwachte – toch kunt voorspellen als je de opbouw van elektrische lading in de atmosfeer maar nauwkeurig zou monitoren.

Het ligt voor de hand om de vondst van de oude foto's aan te wijzen als het begin. Zeker, ze zijn de bindende schakel tussen Julia, Valério en mij, ze zijn de aanleiding voor onze reis, maar niet het begin van de verandering. En ook afgelopen zaterdag, het moment waarop Valério met zijn wijnrode Mercedes voor mijn deur stond te claxonneren, was niet het begin. Een reis begint niet bij het vertrek, net zomin als het leven begint bij de geboorte. Wat dat betreft zit ik op één lijn met de Chinezen, die al gaan rekenen vanaf de bevruchting. Maar wat was dan, om bij die beeldspraak te blijven, de bevruchting? Wanneer werd het zaadje geplant? Een week voor ons vertrek, het moment dat Valério – alweer Valério, terwijl hij voor het verhaal toch niet zo belangrijk is – mij belde?

Een onbekend nummer, een voor mij onbekende stem. Ik was op mijn hoede. Niemand belt mij zomaar, slechts een handvol mensen heeft mijn telefoonnummer. Hij had informatie waarvan hij overtuigd was dat die me zou interesseren. Een verkooptruc, vast zo'n sukkel van een callcenter, dacht ik, om mij te verleiden om over te stappen naar een andere internetprovider of gasleverancier. 'Ik ben niet geïnteresseerd', zei ik. 'Ik weet zeker van wel', zei hij. Hij had gelijk. Na het noemen van de naam Yvette had hij al mijn aandacht. We spraken af voor de dag erna. Het liefst had ik hem nog diezelfde avond gesproken, maar het was al na tien en het leek me niet zonder gevaar om zo laat met een wildvreemde kerel af te spreken. Hij stelde het restaurant van het Museu Coleção Berardo voor, dat vond ik in ieder geval geruststellend.

Berovingen vinden doorgaans plaats in stille parken of obscure steegjes, niet in het restaurant van een museum voor moderne kunst. Ik ging er zo vroeg heen dat ik ervan overtuigd was dat ik er eerder zou zijn dan hij. Dat gaf me een voorsprong, zodat ik hem zou kunnen observeren, en als iets me niet aanstond kon ik er alsnog tussenuit knijpen. Alleen was Valério er nog eerder dan ik. Blijkbaar zo iemand met zeeën van tijd. Hoewel hij zichzelf niet had omschreven of precies had aangegeven waar ik hem zou kunnen treffen, wist ik meteen dat hij het was, die boomlange kerel aan een tafeltje in het midden van het restaurant, in een smetteloos maar nogal gedateerd rood-wit trainingspak. Marvin Gaye, dacht ik gelijk. 'Branco!' zei hij vriendelijk, alsof hij me al jaren kende. Hij stond glimlachend op en gaf me een enorme hand. Hij gebaarde naar de stoel tegenover de zijne en ging weer zitten, met zijn knieën tegen de buitenkant van de tafelpoten geklemd. Ik vroeg hem hoe hij aan mijn nummer was gekomen, hoewel mij dat eerlijk gezegd niet zo interesseerde. Wat hij me over Yvette kon vertellen, daarvoor was ik gekomen. Hij stak zijn hand bezwerend op, van rechts kwam een meisje aangesneld, waardoor het leek alsof haar verschijnen verband hield met dat gebaar; een man die in de horeca wordt opgemerkt, die wordt gezien. Het meisje vroeg wat we wilden drinken. Ik bestelde een koffie, Valério een glas water. Ook dat vond ik op de een of andere manier geruststellend. Criminelen dronken in mijn beleving bier of whisky. Terwijl we wachtten op de drankjes, zei hij: 'Ik denk dat we elkaar een dienst kunnen bewijzen.' Dat hij met die woorden min of meer onze latere reis samenvatte, zou je kunnen opvatten als een teken dat dat moment het begin van de verandering markeert, maar ook die ontmoeting beschouw ik niet als het begin.

Het begin, het moment waarop mijn leven een andere wending nam, valt samen met de aanschaf van het gedichtenbundeltje. Dat boekje zette alles in gang. Niet zozeer vanwege de inhoud – eerlijk gezegd heb ik er hooguit een beetje in gegrasduind – maar vanwege het inzicht dat het me gaf: ook ik zou kunnen gaan schrij-

ven, ook ik zou mezelf schrijver kunnen noemen. Zo simpel was het. Ik schrijf, dus ik ben, zoiets. Door dat inzicht ging ik anders om me heen kijken, leek alles plotseling helder verlicht. Ja, de aanschaf van het boekje markeert het begin. Die vaststelling lijkt misschien triviaal, voor mij is ze belangrijk: de verandering werd door mezelf geïnitieerd, niet door Valério. Dat voelt als een overwinning, ook al bevind ik me nu door hem in deze onwenselijke situatie.

© 2022 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Gert-Jan van den Bemd
www.grandfoulard.com

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht

Eerste druk mei 2022

Auteursfoto: Thomas Sweertvaegher
Omslagontwerp: Herman Houbrechts
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789022338704

NUR 301

D/2022/0034/243